

Warszawa, 13 marca 2023 r.

GŁÓWNY RZECZNIK
DYSCYPLINY FINANSÓW PUBLICZNYCH
BDF2.4813.1.2023

SPRAWOZDANIE
z działalności Głównego Rzecznika
Dyscypliny Finansów Publicznych
i rzeczników dyscypliny finansów publicznych
w 2022 roku

Przedkładam sprawozdanie ze swojej działalności oraz roczne zbiorcze sprawozdanie z działalności rzeczników dyscypliny finansów publicznych w roku 2022¹.

Główny Rzecznik
Dyscypliny Finansów Publicznych
Piotr Patkowski
/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

¹ Zgodnie z dyspozycją art. 192 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 289 ze zm.).

I. Działalność Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych w 2022 roku	3
1. Informacje ogólne	3
2. Główny Rzecznik jako oskarżyciel przed Główną Komisją Orzekającą	4
3. Rozpatrywanie środków odwoławczych od rozstrzygnięć wydanych przez rzeczników dyscypliny w trybie instancyjnym	5
4. Nadzór nad rzecznikami dyscypliny sprawowany przez Głównego Rzecznika	10
5. Działalność szkoleniowo-edukacyjna Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych	19
II. Działalność rzeczników dyscypliny finansów publicznych pierwszej instancji w 2022 r..	20
1. Informacje ogólne	20
2. Informacja o sposobie załatwiania spraw przez rzeczników dyscypliny pierwszej instancji w 2022 roku	22
2.1. Informacje podstawowe	22
2.2. Zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych	23
2.3. Postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego i postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, wydane w 2022 roku przez rzeczników dyscypliny	27
2.4. Postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, wydane w 2022 roku przez rzeczników dyscypliny	29
2.5. Wnioski o ukaranie złożone przez rzeczników dyscypliny w 2022 roku.....	31
2.6. Sprawy pozostające do rozpoznania przez rzeczników dyscypliny na koniec 2022 roku.....	32
Załączniki (tabele):	34

Opracowanie: Biuro Dyscypliny Finansów Publicznych Ministerstwa Finansów:

Wydział Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych:

K. Borowska, M. Ferdzyn

Stanowisko Pracy ds. Analiz i Sprawozdawczości:

M. Zych

Akceptacja: Z. Zieliński, Dyrektor Biura Dyscypliny Finansów Publicznych

R. Banach, Zastępca Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych

I. Działalność Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych w 2022 roku

1. Informacje ogólne

A. Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych

Główny Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych – zwany dalej „Głównym Rzecznikiem” – działa na podstawie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych² – zwanej dalej „uondfp”. Główny Rzecznik w zakresie sprawowanej funkcji jest przełożonym swoich zastępców oraz rzeczników dyscypliny finansów publicznych i ich zastępców³, zwanych dalej „rzecznikami dyscypliny”.

B. Zadania Głównego Rzecznika

Do podstawowych zadań Głównego Rzecznika należy:

- pełnienie funkcji oskarżyciela przed Główną Komisją Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych – zwaną dalej „Główną Komisją Orzekającą”,
- rozpatrywanie, w trybie instancyjnym, środków odwoławczych od rozstrzygnięć wydanych przez rzeczników dyscypliny w I instancji oraz kontrola działań podejmowanych przez rzeczników dyscypliny wskutek otrzymywanych informacji o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych⁴,
- sprawowanie nadzoru nad rzecznikami dyscypliny.

Główny Rzecznik wykonując kompetencje ustawowe działa również przez swoich zastępców.

C. Powoływanie Głównego Rzecznika i jego Zastępców

² ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 289)

³ zgodnie z art. 58 ust. 3 uondfp

⁴ art. 95 uondfp

Głównego Rzecznika powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, a Zastępców Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych – Prezes Rady Ministrów na wniosek Głównego Rzecznika⁵.

Osoby pełniące funkcję Głównego Rzecznika i jego Zastępców

W okresie sprawozdawczym funkcję Głównego Rzecznika pełnił Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów – **Piotr Patkowski**.

Funkcję Zastępców Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych pełnili w okresie sprawozdawczym:

- **Arkadiusz Babczuk,**
- **Robert Banach,**
- **Damian Grzelka,**
- **Robert Wydra.**

2. Główny Rzecznik jako oskarżyciel przed Główną Komisją Orzekającą

Główny Rzecznik jest stroną postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w II instancji⁶. W okresie sprawozdawczym, Zastępcy Głównego Rzecznika – w ramach udzielonego przez Głównego Rzecznika upoważnienia – brali udział w rozprawach przed Główną Komisją Orzekającą, pełniąc funkcję oskarżyciela.

Odwołanie od orzeczenia komisji orzekającej, wniesione przez rzecznika dyscypliny, może być wycofane przez Głównego Rzecznika⁷. W przypadku wycofania odwołania (wniesionego przez rzecznika dyscypliny) poza rozprawą, Główny Rzecznik wydaje zarządzenie, które wymaga uzasadnienia. W okresie sprawozdawczym Główny Rzecznik nie wydał żadnego zarządzenia o wycofaniu odwołania rzecznika dyscypliny.

⁵ zgodnie z art. 60 uondfp

⁶ na podstawie art. 58 ust. 1 uondfp

⁷ na podstawie art. 140 ust. 3 uondfp

3. Rozpatrywanie środków odwoławczych od rozstrzygnięć wydanych przez rzeczników dyscypliny w trybie instancyjnym

A. Rozstrzyganie zażaleń na postanowienia wydane przez rzeczników dyscypliny

Główny Rzecznik rozpoznaje zażalenia:

- na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego wydane przez rzeczników dyscypliny⁸ (zażalenie służy składającemu zawiadomienie o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych);
- na postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wydane przez rzeczników dyscypliny⁹ (zażalenie służy zarówno zawiadamiającemu o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, jak i osobie, wobec której wszczęto postępowanie wyjaśniające);
- na postanowienia w sprawie sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej wydane przez rzeczników dyscypliny¹⁰ (zażalenie służy zarówno zawiadamiającemu o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, jak i osobie, wobec której wszczęto postępowanie wyjaśniające);
- na postanowienia o odmowie przywrócenia terminu¹¹ (zażalenie służy osobie wnioskującej w sprawie).

W okresie sprawozdawczym, na postanowienia wydane przez rzeczników dyscypliny wpłynęło do Głównego Rzecznika 59 zażaleń, tj. o 15 więcej niż w roku poprzednim.

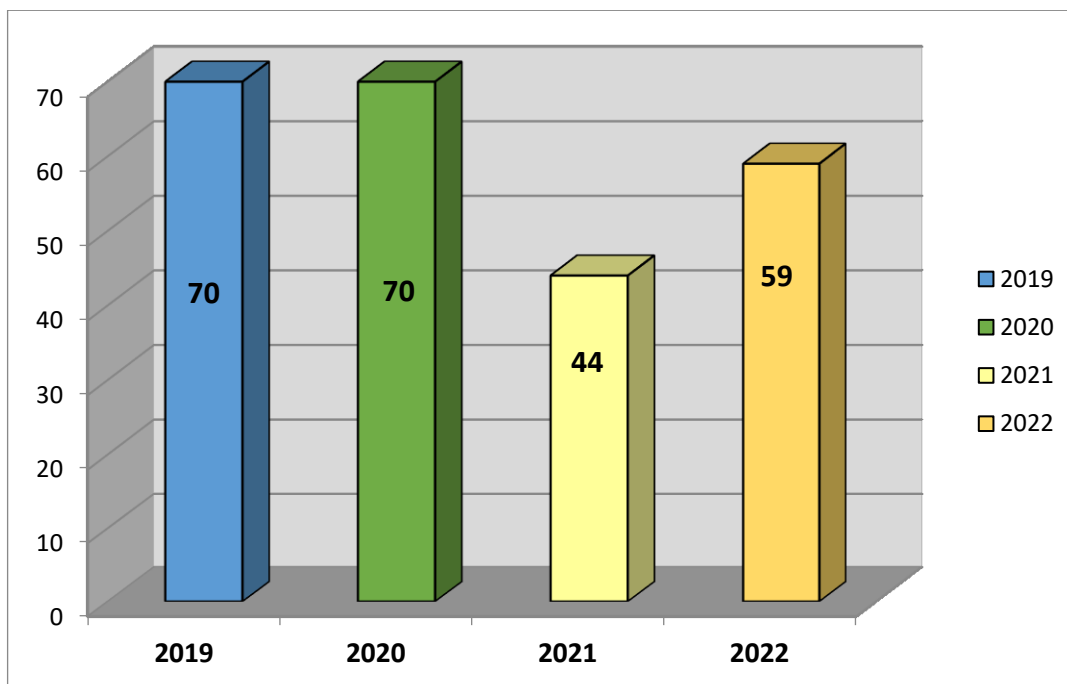
Wykres nr 1: Zażalenia na postanowienia rzeczników dyscypliny, skierowane do Głównego Rzecznika w latach 2019 – 2022 (ujęcie porównawcze).

⁸ na podstawie art. 101 ust. 2 uondfp

⁹ na podstawie art. 108 ust. 2 uondfp

¹⁰ na podstawie art. 170 ust. 6 uondfp

¹¹ na podstawie art. 178 ust. 2 uondfp

Zażalenia, które wpłynęły do Głównego Rzecznika w 2022 r., dotyczyły:

- a) **35** postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego,
- b) **24** postanowień o umorzeniu postępowania wyjaśniającego,

W wyniku rozpatrzenia zażaleń na postanowienia rzeczników dyscypliny – uwzględniając również rozstrzygnięcia wydane w sprawach, które pozostały nierozpatrzone na początku okresu objętego niniejszym sprawozdaniem – Główny Rzecznik w okresie sprawozdawczym **wydał 47** rozstrzygnięć.

Z liczby tej, Główny Rzecznik wydał:

- a) **23** postanowienia, w wyniku rozpatrzenia zażaleń na postanowienia rzeczników dyscypliny o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego¹²,
- b) **24** postanowienia w wyniku rozpatrzenia zażaleń na postanowienia rzeczników dyscypliny o umorzeniu postępowania wyjaśniającego¹³,

Rozpoznając zażalenia na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, Główny Rzecznik:

¹² na podstawie art. 101 ust. 2 uondf

¹³ na podstawie art. 108 ust. 2 uondfp

- a) w **7** przypadkach utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego,
- b) w **4** przypadkach zmienił zaskarżone postanowienie, odmawiając jednocześnie wszczęcia postępowania wyjaśniającego,
- c) w **5** przypadkach uchylił zaskarżone postanowienie, w tym w 4 przypadkach polecił wszczęcie postępowania wyjaśniającego, a w 1 przypadku polecił uzupełnienie czynności sprawdzających,
- d) w **7** przypadkach wydał rozstrzygnięcie mieszane, tj. w części utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy, w części je zmienił, lub w części uchylił zaskarżone postanowienie i polecił uzupełnienie czynności sprawdzających lub wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

Rozpatrując zażalenia na postanowienia rzeczników dyscypliny o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, Główny Rzecznik:

- a) w **14** przypadkach utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego,
- b) w **3** przypadkach zmienił zaskarżone postanowienie, umarzając jednocześnie postępowanie wyjaśniające,
- c) w **4** przypadkach uchylił zaskarżone postanowienie i polecił wystąpienie z wnioskiem o ukaranie,
- d) w **3** przypadkach wydał rozstrzygnięcie mieszane, tj. w części utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie, a w części zmienił zaskarżone postanowienie lub polecił wystąpienie z wnioskiem o ukaranie.

Osobie, która w wyniku rozpatrzenia przez Głównego Rzecznika zażalenia na postanowienie rzecznika dyscypliny o umorzeniu postępowania wyjaśniającego otrzymała postanowienie kończące postępowanie w sprawie wydane przez Głównego Rzecznika, służy zażalenie na to postanowienie do Głównej Komisji Orzekającej¹⁴.

W okresie sprawozdawczym złożono do Głównej Komisji Orzekającej **2** zażalenia na postanowienia Głównego Rzecznika do Głównej Komisji Orzekającej. W jednej sprawie GKO umorzyła postępowanie z powodu przedawnienia karalności czynu, a w jednej GKO

¹⁴ na podstawie art. 108 ust. 3 uondfp

uchyliła postanowienie Głównego Rzecznika i postanowienie I instancji (i przekazała sprawę rzecznikowi dyscypliny). Ponadto w okresie sprawozdawczym GKO rozpatrzyła 2 sprawy, które wpłynęły do GKO przed okresem sprawozdawczym - w jednym przypadku utrzymując w mocy zaskarżone postanowienie, a w jednym uchylając zaskarżone postanowienie Głównego Rzecznika i przekazując sprawę do rzecznika dyscypliny pierwszej instancji.

W okresie sprawozdawczym Główny Rzecznik nie wnosił skarg do sądu administracyjnego, Wpłynęła natomiast jedna skarga do WSA na postanowienie Głównego Rzecznika. Skarga ta została przez Sąd odrzucona.

B. Zarządzenia nakazujące podjęcie przez rzeczników dyscypliny czynności sprawdzających na podstawie informacji o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych

Główny Rzecznik może polecić rzecznikowi dyscypliny podjęcie czynności sprawdzających, na podstawie otrzymanych informacji o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych¹⁵, przekazanych przez osoby i podmioty nieuprawnione do składania zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych¹⁶. Informacje te, w pierwszej kolejności rzecznik dyscypliny przekazuje kierownikowi jednostki, której ona dotyczy oraz organowi sprawującemu nadzór nad tą jednostką. Jeżeli kierownik jednostki oraz organ sprawujący nadzór, w wyznaczonym przez rzecznika dyscypliny terminie, nie poinformują go o podjętych działaniach, ani nie przekażą mu zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, rzecznik dyscypliny przekazuje otrzymaną informację Głównemu Rzecznikowi. Główny Rzecznik może polecić rzecznikowi dyscypliny podjęcie czynności sprawdzających.

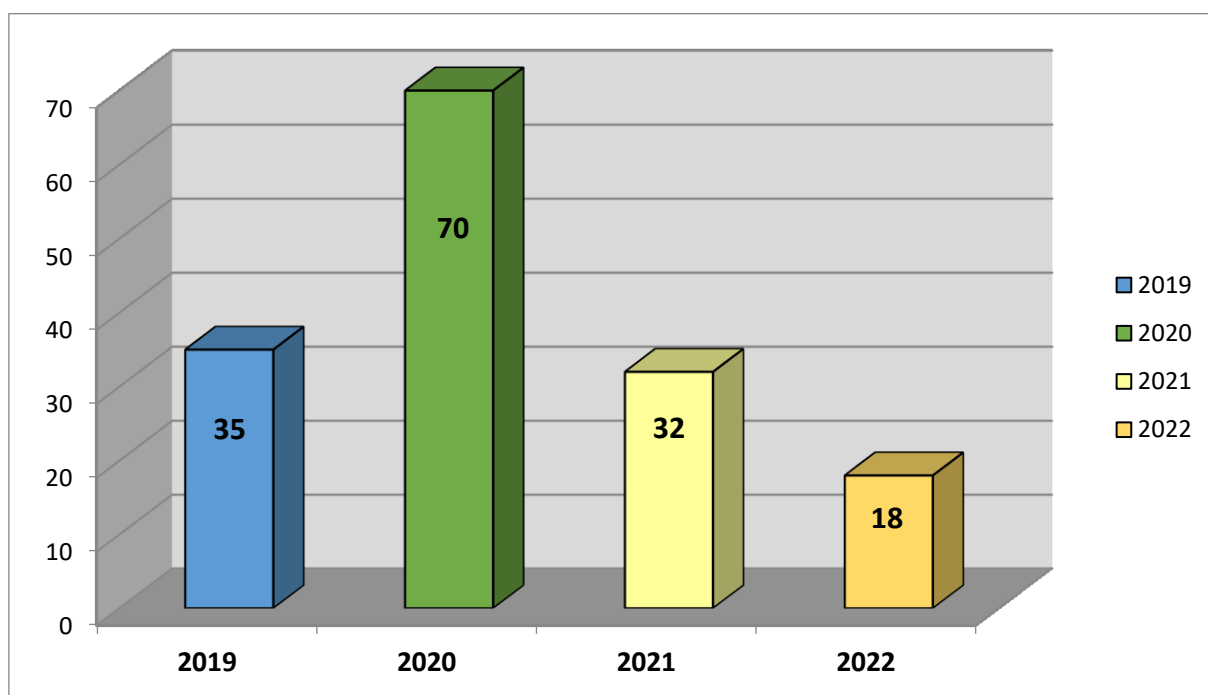
W okresie sprawozdawczym, rzecznicy dyscypliny przekazali Głównemu Rzecznikowi **18** informacji o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, otrzymanych od osób nieuprawnionych do składania zawiadomień o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych, tj. o 14 mniej niż w roku poprzednim.

¹⁵ na podstawie art. 95 ust. 6 uondfp

¹⁶ tj. podmioty i osoby nie wymienione w art. 93 ust. 1 uondfp

W okresie sprawozdawczym Główny Rzecznik rozpatrzył **28** informacji otrzymanych w trybie art. 95 uondfp (uwzględniając również informacje przekazane Głównemu Rzecznikowi w 2021 r.). Główny Rzecznik¹⁷ wydał **10** zarządzeń, w których polecił podjęcie przez rzeczników dyscypliny czynności sprawdzających. Natomiast w **16** przypadkach Główny Rzecznik skierował pismo do rzeczników dyscypliny, nie polecając dalszego prowadzenia czynności sprawdzających wobec niestwierdzenia znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych. W **1** przypadku przekazał sprawę do regionalnej Izby obrachunkowej¹⁸ oraz jedną informację pozostawił bez rozpoznania, w związku z wpływem zawiadomienia w tej sprawie.

Wykres nr 2: Informacje o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, skierowane do Głównego Rzecznika na podstawie art. 95 w latach 2019 – 2022 (ujęcie porównawcze)

W przypadku gdy czynności sprawdzające¹⁹ podjęte na polecenie Głównego Rzecznika nie dały podstaw do wszczęcia postępowania wyjaśniającego, rzecznik dyscypliny przekazuje²⁰

¹⁷ działając na podstawie art. 95 ust. 6 uondfp,

¹⁸ na podstawie art. 59a uondfp

¹⁹ o których mowa w art. 95 ust. 6 uondfp

²⁰ zgodnie z art. 101a ust. 1 uondfp

Głównemu Rzecznikowi informację o wynikach przeprowadzonych czynności sprawdzających wraz z materiałem z tych czynności.

Główny Rzecznik może polecić²¹ rzecznikowi dyscypliny uzupełnienie czynności sprawdzających albo, w drodze postanowienia, polecić rzecznikowi dyscypliny wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

W okresie sprawozdawczym, rzecznicy dyscypliny przekazali Głównemu Rzecznikowi **7** spraw²², tj. o 6 mniej niż w roku poprzednim. W okresie sprawozdawczym (uwzględniając również informacje przekazane w 2021 r.) Główny Rzecznik²³ rozpatrzył **8** spraw. Z czego w **7** przypadkach nie znalazł podstaw do polecenia wszczęcia postępowania wyjaśniającego oraz w **1** przypadku wydał zarządzenie, w którym polecił rzecznikowi dyscypliny wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

4. Nadzór nad rzecznikami dyscypliny sprawowany przez Głównego Rzecznika

Główny Rzecznik sprawuje nadzór²⁴ nad działalnością rzeczników dyscypliny i ich zastępców w zakresie:

- terminowości prowadzonych czynności sprawdzających oraz postępowania wyjaśniającego,
- zasadności zawieszenia postępowania wyjaśniającego,
- poprawności formalnej wydawanych rozstrzygnięć,
- wywiązywania się z obowiązków przekazywania Głównemu Rzecznikowi przez rzeczników dyscypliny postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego oraz o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, jeżeli przesłanką odmowy wszczęcia albo umorzenia tego postępowania było przedawnienie karalności, stwierdzenie

²¹ na podstawie art. 101a ust. 2 uondfp

²² w trybie art. 101a uondfp

²³ działając na podstawie art. 101a ust. 2 uondfp

²⁴ zgodnie z art. 195a uondfp

znikomej szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych, albo działania lub zaniechania podjętego wyłącznie w celu ograniczenia skutków zdarzenia losowego.

W okresie sprawozdawczym Główny Rzecznik sprawował nadzór nad rzecznikami dyscypliny, w szczególności poprzez:

- A. powoływanie i odwoływanie rzeczników dyscypliny i ich zastępców,
- B. analizowanie informacji rzeczników dyscypliny o niezakończeniu postępowania wyjaśniającego w terminie 120 dni od otrzymania zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych oraz informacji o zawieszeniu postępowania,
- C. analizowanie raportów kwartalnych rzeczników dyscypliny,
- D. analizowanie postanowień rzeczników dyscypliny o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego oraz o umorzeniu postępowania wyjaśniającego,
- E. dokonanie okresowej oceny wywiązywania się przez rzeczników dyscypliny i ich zastępców z obowiązków określonych w uondfp,
- F. inne działania w ramach nadzoru nad rzecznikami dyscypliny.

Ad. A. Powoływanie i odwoływanie rzeczników dyscypliny i ich zastępców

Główny Rzecznik powołuje i odwołuje rzeczników dyscypliny oraz zastępców rzeczników dyscypliny²⁵.

W okresie sprawozdawczym, Główny Rzecznik wydał **1** akt powołania do pełnienia funkcji zastępcy rzecznika dyscypliny finansów publicznych, a także **4** akty odwołania z pełnionej funkcji zastępców rzeczników dyscypliny, w związku ze złożonymi rezygnacjami (w 2 przypadkach) albo wnioskami Prezesów Regionalnych Izb Obrachunkowych (w 2 przypadkach).

Ad. B. C. Analizowanie informacji rzeczników dyscypliny o niezakończeniu postępowania wyjaśniającego w terminie 120 dni od otrzymania zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, informacji o zawieszeniu postępowania oraz raportów kwartalnych przekazywanych przez rzeczników dyscypliny

²⁵ zgodnie z art. 62 ust. 1 uondfp,

Rzecznik dyscypliny w terminie 120 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, występuje z wnioskiem o ukaranie za naruszenie dyscypliny finansów publicznych albo wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego²⁶. Termin ten ma charakter instrukcyjny. W przypadku niezakończenia sprawy w terminie ustawowym, rzecznicy dyscypliny obowiązani są²⁷ przekazać Głównemu Rzecznikowi informację o niezakończeniu postępowania wyjaśniającego w terminie 120 dni od otrzymania zawiadomienia, ze wskazaniem przyczyn niezakończenia czynności sprawdzających lub postępowania wyjaśniającego oraz przewidywanego terminu ich zakończenia.

W okresie sprawozdawczym, Główny Rzecznik otrzymał od rzeczników dyscypliny **265** informacji o niezakończonych (w terminie 120 dni) postępowaniach wyjaśniających. Z informacji tych wynikało, że przyczynami niezakończenia postępowań wyjaśniających w obowiązującym terminie były m.in.:

- złożoność, skomplikowany i wielowątkowy charakter spraw, obszerny materiał dowodowy,
- konieczność uzupełniania niewystarczającego materiału dowodowego, przeprowadzenia nowych dowodów, przesłuchania świadków lub uzyskania dodatkowych dokumentów,
- wystąpienie okoliczności do połączenia sprawy z inną sprawą do łącznego prowadzenia,
- umożliwienie złożenia wyjaśnień i wniosków przez osobę wobec której wszczęto postępowanie wyjaśniające,
- wdrażanie zmian organizacyjnych w regionalnej izbie obrachunkowej,
- trudności z doręczeniem korespondencji, w tym doręczeniem postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego i ponowne awizowanie przesyłek.

Rzecznicy dyscypliny i ich zastępcy przekazują Głównemu Rzecznikowi postanowienia o zawieszeniu postępowania²⁸. W okresie sprawozdawczym, Główny Rzecznik otrzymał od rzeczników dyscypliny **17** takich postanowień.

Najczęstszymi przyczynami zawieszenia postępowania są toczące się postępowania przed innymi organami, w szczególności prokuraturą lub sądem. Ponadto przyczynami

²⁶ na podstawie art. 104 ust. 1 uondfp

²⁷ na podstawie art. 195a ust. 3 pkt 2 uondfp

²⁸ na podstawie art. 195a ust. 3 pkt 1 uondfp

zawieszenia były trudności z pozyskaniem adresu do doręczeń czy niemożność doręczenia korespondencji na adres zagraniczny.

Rzecznicy dyscypliny składają również Głównemu Rzecznikowi raporty kwartalne, dotyczące ich działalności, które podlegają bieżącej analizie, szczególnie w zakresie terminowego wywiązywania się rzeczników dyscypliny z obowiązków nałożonych uondfp. Z informacji uzyskanych z raportów kwartalnych od rzeczników dyscypliny wynika, iż – według stanu na koniec 2022 r. – udział zawiadomień załatwianych po upływie 120 dni od daty otrzymania zawiadomienia w ogólnej liczbie zawiadomień wyniósł 22,05 %, co stanowi kolejny raz poprawę w stosunku do roku poprzedniego (27,19 %).

Powyższe dane liczbowe wskazują, że w części spraw nie jest możliwe zakończenie czynności sprawdzających i postępowania wyjaśniającego przed zakończeniem ustawowego terminu 120 dni.

Ad. D. Analizowanie postanowień o odmowie wszczęcia i umorzeniu postępowania wyjaśniającego wydanych przez rzeczników dyscypliny, przekazywanych Głównemu Rzecznikowi w trybie art. 187 ust. 2 uondfp

Rzecznicy dyscypliny po przeprowadzeniu czynności sprawdzających, wszczynają postępowanie wyjaśniające w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych lub odmawiają wszczęcia postępowania wyjaśniającego. Podstawą odmowy wszczęcia postępowania wyjaśniającego są wyłącznie przesłanki określone w art. 78 ust. 1 uondfp w szczególności takie jak:

- brak w zarzucanym czynie znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych,
- przedawnienie karalności,
- podjęcie działania lub zaniechanie działania, naruszającego dyscyplinę finansów publicznych, wyłącznie w celu ograniczenia skutków zdarzenia losowego,
- popełnienie naruszenia dyscypliny finansów publicznych o znikomym stopniu szkodliwości dla finansów publicznych.

Rzecznicy dyscypliny mają obowiązek przekazać Głównemu Rzecznikowi postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego oraz postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wydane ze względu na przedawnienie karalności, działanie lub zaniechanie podjęte wyłącznie w celu ograniczenia skutków zdarzenia losowego, a także

te postanowienia, które zostały wydane ze względu na znikomy stopień szkodliwości naruszenia dyscypliny finansów publicznych dla finansów publicznych²⁹.

W okresie sprawozdawczym, rzecznicy dyscypliny przekazali Głównemu Rzecznikowi – na podstawie art. 187 ust. 2 uondfp – łącznie **807** postanowień (o 345 więcej niż w roku poprzednim), w tym:

- a) **697** postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego,
- b) **110** postanowień o umorzeniu postępowania wyjaśniającego.

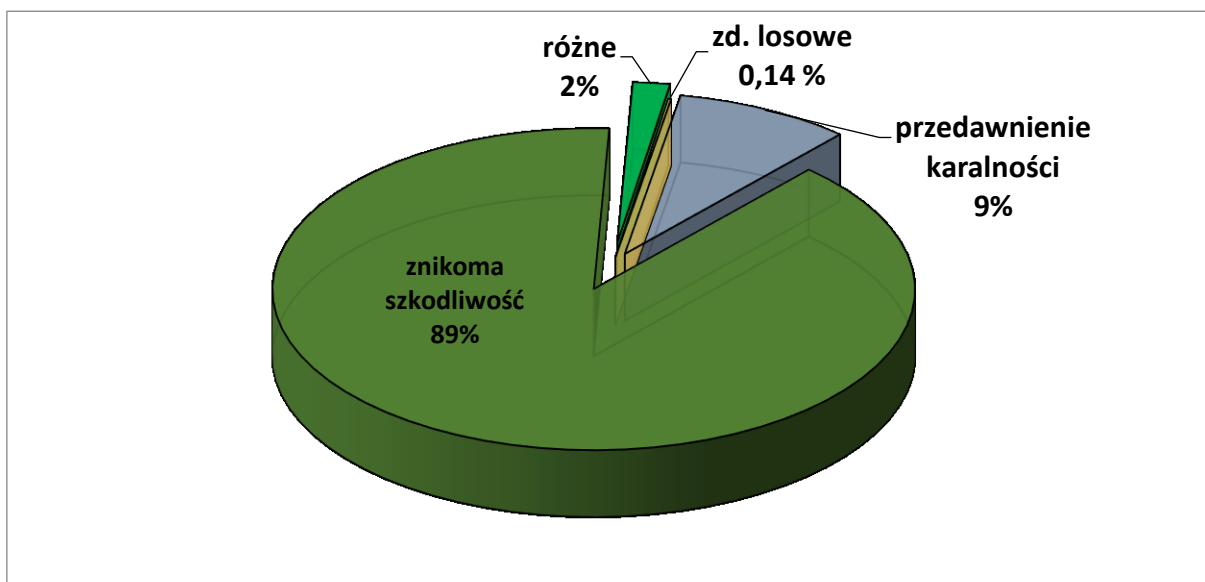
Postanowienia te mogą dotyczyć więcej niż jednego zarzutu naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Z liczby **697** postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, przekazanych Głównemu Rzecznikowi przez rzeczników dyscypliny I instancji,

- a) **621** postanowień zostało wydanych ze względu na znikomą szkodliwość opisanych w nich naruszeń dyscypliny dla finansów publicznych,
- b) **62** postanowienia – ze względu na przedawnienie karalności,
- c) **1** postanowienie – ze względu na zdarzenie losowe,
- d) **13** postanowień zostało wydanych ze względu na więcej niż jedną przesłankę odmowy wszczęcia postępowania wyjaśniającego, tj. jednocześnie z uwagi na przedawnienie jak i znikomy stopień szkodliwości, lub obok przesłanki znikomej szkodliwości lub przedawnienia także przesłankę braku znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub braku czynu.

Wykres nr 3: Procentowy udział przyczyn, z powodu których rzecznik dyscypliny wydał postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego (dotyczy postanowień przekazanych Głównemu Rzecznikowi w trybie art. 187 ust. 2 uondfp)

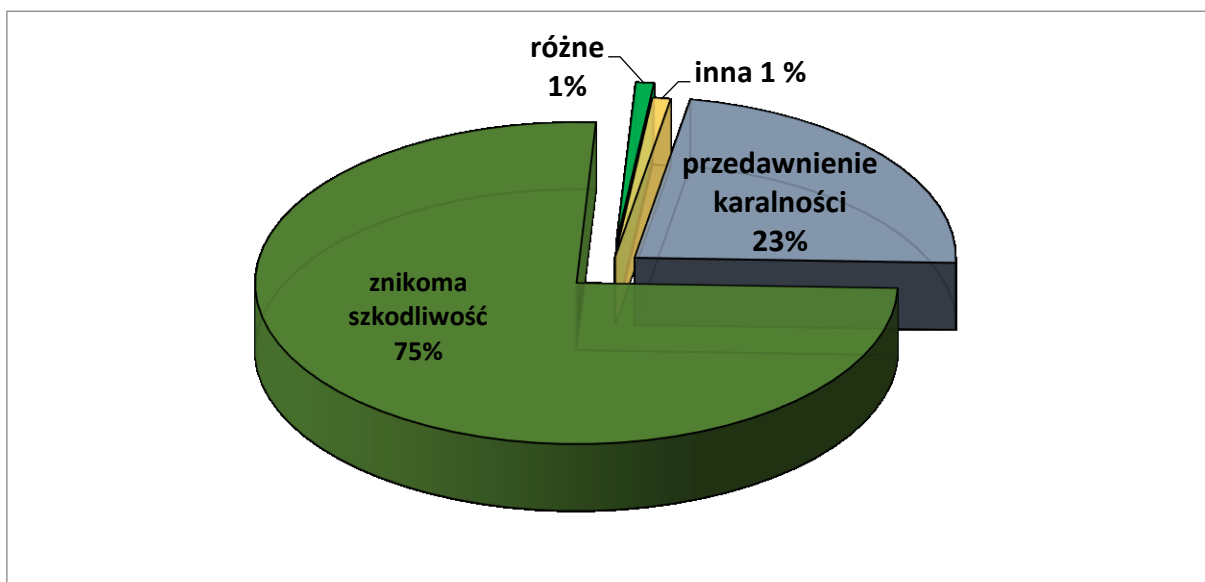
²⁹na podstawie art. 187 ust. 2 uondfp,

Z liczby **110** postanowień o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, przekazanych Głównemu Rzecznikowi:

- a) **83** postanowień zostało wydanych ze względu na znikomą szkodliwość naruszenia dyscypliny dla finansów publicznych,
- b) **25** postanowień – ze względu na przedawnienie karalności,
- c) **1** postanowienia wydano ze względu na więcej niż jedną przesłankę umorzenia postępowania wyjaśniającego: znikomą szkodliwość, brak znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych oraz przedawnienie karalności,
- d) **1** postanowienie zostały wydane ze względu inną przesłankę – wydanie prawomocnego wyroku sądowego.

Wykres 4: Procentowy udział przyczyn, z powodu których rzecznik dyscypliny wydał postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego (dotyczy postanowień przekazanych Głównemu Rzecznikowi w trybie art. 187 ust. 2 uondfp)

Przyjęcie przesłanki znikomej szkodliwości naruszenia dla finansów publicznych umożliwia i zobowiązuje rzeczniczkę dyscypliny do niedochodzenia odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, pomimo że doszło do zachowania sprawcy, naruszającego dyscyplinę finansów publicznych. Oceniając szkodliwość popełnionych naruszeń dyscypliny finansów publicznych, rzeczniczki kierują się przesłankami wymienionymi w art. 28 uondfp, a więc przede wszystkim uwzględniają wagę naruszonych obowiązków oraz skutki popełnionego naruszenia dyscypliny dla finansów publicznych.

Większość z postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego i o umorzeniu postępowania wyjaśniającego przekazanych Głównemu Rzecznikowi na podstawie art. 187 ust. 2 uondfp, wydano ze względu na przesłankę znikomej szkodliwości czynu dla finansów publicznych. Pośród nich wiele z tych przypadków, dotyczyło przykładowo nieterminowego (o jeden lub dwa-trzy dni) przekazania sprawozdania z wykonania procesów gromadzenia środków publicznych i ich rozdysponowania lub nieterminowego (od jednego do kilku dni opóźnienia) rozliczenia dotacji lub przekazania sprawozdania z rozliczenia dotacji. W opinii Głównego Rzecznika, w wydanych postanowieniach rzeczniczki dyscypliny co do zasady prawidłowo ocenili wystąpienie przesłanki znikomego stopnia szkodliwości dla finansów publicznych w tych sprawach oraz właściwie uzasadnili zakończenie – w związku z jej wystąpieniem – prowadzonych czynności sprawdzających lub postępowań wyjaśniających. Z kolei w większości spraw zakończonych ze względu na przedawnienie karalności, nastąpiło ono w związku z zawieszeniem (ze względów ustawowych) postępowań przez rzeczniczki

dyscypliny, a także z uwagi na wystąpienie przedawnienia karalności czynu jeszcze przed wpływem zawiadomienia do rzecznika dyscypliny.

Ad. E. Dokonanie okresowej oceny wywiązywania się przez rzeczników dyscypliny i ich zastępców z obowiązków określonych w uondfp

Główny Rzecznik dokonuje – nie rzadziej niż raz na 2 lata – okresowej oceny wywiązywania się przez rzecznika dyscypliny i jego zastępcę z obowiązków określonych uondfp³⁰. Ocena jest dokonywana w szczególności pod względem terminowości prowadzonych czynności sprawdzających oraz postępowania wyjaśniającego i powinna uwzględniać łączną liczbę prowadzonych przez te osoby spraw oraz liczbę spraw, w których doszło do przedawnienia karalności, a także przyczyny przedawnienia. Oceną przeprowadzoną w okresie sprawozdawczym objęto 71 osób, pełniących funkcję rzecznika dyscypliny lub jego zastępcy w momencie dokonywania oceny przez co najmniej 6 miesięcy okresu podlegającego ocenie. Uwzględniając wytyczne do dokonania oceny, wynikające z uondfp, przeanalizowano kwartalne raporty, przekazywane przez rzeczników dyscypliny – co pozwoliło na ustalenie liczby spraw załatwianych przez poszczególne osoby pełniące funkcję rzecznika lub jego zastępcę, z określeniem czasu prowadzenia przez niego postępowań w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, a także zbiorcze roczne sprawozdania z działalności rzeczników dyscypliny w latach 2020-2021 (poddawanych ocenie). Poddano również analizie postanowienia przekazane przez rzeczników dyscypliny i ich zastępców, szczególnie te, które wydano ze względu na przesłankę przedawnienia karalności. Przeanalizowano poprawność formalną wydanych postanowień oraz ich zasadność merytoryczną, tj. prawidłowość ustalenia upływu przedawnienia, a także przyczyny przedawnienia. W szczególności analizie poddano czas rozpatrywania sprawy przez rzecznika dyscypliny lub jego zastępcę, którzy podlegali ocenie, oraz wpływ okresu rozpatrywania sprawy na jej przedawnienie.

Na ogół przesłanka przedawnienia uwzględniana w postanowieniach przekazanych Głównemu Rzecznikowi następowała w czasie 30 dni od wpływu zawiadomień. Oznacza to, że przedawnienie karalności nastąpiło w tych sprawach albo przed wpływem zawiadomienia do rzecznika dyscypliny, albo tuż po wpływie zawiadomienia, tj. w czasie (do 30 dni), w którym rzecznik dyscypliny lub jego zastępca, który sprawę otrzymał, nie miał realnej

³⁰ zgodnie z art. 195a ust. 6 uondfp

możliwości przeprowadzenia czynności sprawdzających w stopniu umożliwiającym wszczęcie postępowania wyjaśniającego w danej sprawie. Nie można więc stwierdzić aby przewlekłość czynności sprawdzających lub postępowań prowadzonych w podlegającym ocenie okresie lat 2020-2021 była istotną przyczyną przedawnienia rozpatrywanych spraw. Z oceny rzeczników dyscypliny i ich zastępców, dokonanej w 2022 r. (za lata 2020-2021) wynikało też, że w przypadku części z rozpatrywanych spraw nie udało się dochować 120-dniowego terminu zakończenia spraw (w latach 2020-2021 wskaźnik ten przekroczył poziom 26%, podczas gdy w poprzednim okresie wyniósł ok. 20%). Należy podkreślić, że okres podlegający ocenie, tj. lata 2020-2021 przypadł w zasadzie w całości na wyjątkowy okres zmagania się z pandemią koronawirusa (w tym w początkowym jej okresie), co pociągnęło za sobą reorganizację pracy w wielu jednostkach administracji publicznej, zapewniających obsługę rzecznikom dyscypliny. Przy czym, jak wskazano wcześniej, wskaźnik ten za rok 2022, którego dotyczy sprawozdanie roczne, wyniósł już ponownie mniej, tj. 22,05% (uwzględniając wszystkich rzeczników, nie tylko tych podlegających ocenie okresowej) - wobec ok. 30% w roku 2020 oraz ok. 27% w roku 2021. Można zatem zaobserwować poprawę w tym segmencie z roku na rok na przestrzeni lat 2020-2022.

W wyniku analizy powyższych danych pozytywnie oceniono 62 rzeczników dyscypliny i ich zastępców, zaś ocenę pozytywną z zastrzeżeniami otrzymało 9 osób. W wyniku oceny wystosowano do rzeczników dyscypliny i ich zastępców pisma zarówno z uwagami kierowanymi indywidualnie do wybranych rzeczników jak i z uwagami ogólnymi, w których wskazano problemy najczęściej występujące w pracy rzeczników.

Ad. F. Inne działania w ramach nadzoru nad rzecznikami dyscypliny

Główny Rzecznik rozpatruje informacje i skargi związane z działalnością rzeczników dyscypliny, a także kieruje pisma do rzeczników dyscypliny, w tym polecenia i wytyczne³¹, w celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów oraz mając na względzie jednolitość wydawanych przez nich rozstrzygnięć. W okresie sprawozdawczym Główny Rzecznik wystosował kilka pism w takich sprawach oraz dodatkowo ogólne pismo nadzorcze, skierowane do wszystkich rzeczników po dokonaniu oceny okresowej, a także pisma indywidualne do niektórych rzeczników (zastępców rzeczników) w związku z oceną okresową. Główny Rzecznik w przypadku stwierdzenia w toku czynności sprawdzających lub

³¹ na podstawie art. 195a ust. 5 uondfp

w toku postępowania istotnego uchybienia w czynnościach instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, sprzyjającego naruszeniom prawa, może zawiadomić o stwierdzonym uchybieniu taką instytucję lub organ powołany do sprawowania nad nią nadzoru³². W okresie sprawozdawczym Główny Rzecznik nie wystąpił do żadnych instytucji w tym zakresie. Natomiast rozpatrując sprawy o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, Główny Rzecznik w jednym przypadku skierował zawiadomienie do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa, a w jednym przypadku skierował pismo do właściwego ministra sygnalizujące istotne wątpliwości interpretacyjne przepisów ustawowych.

5. Działalność szkoleniowo-edukacyjna Głównego Rzecznika

Dyscypliny Finansów Publicznych

Rzecznicy dyscypliny i ich zastępcy obowiązani są do udziału w szkoleniach z zakresu problematyki finansów publicznych i prawa³³. W roku 2022 zostało zorganizowane całonocne szkolenie dla Rzeczników Dyscypliny oraz Zastępców Rzeczników. Szkolenie zostało przeprowadzone, przy udziale Głównego Rzecznika, w formule tradycyjnej (stacjonarnej) w gmachu Ministerstwa Finansów.

Na szkoleniu poruszono m.in. tematy związane z:

- zasadami postępowania i regulacjami prawnymi w zakresie dochodzenia odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- przedmiotem odpowiedzialności w świetle nowej ustawy – Prawo zamówień publicznych,
- księgami rachunkowymi i naruszeniami w zakresie sprawozdawczości i inwentaryzacji,
- przedmiotową i podmiotową odpowiedzialnością za naruszenia w zakresie niedochodzenia należności,
- orzecznictwem sądów administracyjnych w kontekście orzeczeń GKO.

³² na podstawie art. 85a uondfp

³³ zgodnie z art. 58 ust. 4 uondfp

II. Działalność rzeczników dyscypliny finansów publicznych pierwszej instancji w 2022 r.

1. Informacje ogólne

A. Podstawa prawna działania i właściwość rzeczników dyscypliny

Rzecznicy dyscypliny są organami właściwymi do podejmowania czynności sprawdzających oraz prowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz wypełniania funkcji oskarżyciela w pierwszej instancji³⁴. Rzeczników dyscypliny powołuje i odwołuje Główny Rzecznik³⁵. Rzecznicy dyscypliny są właściwi w sprawach rozpatrywanych przez komisję orzekającą, przy której zostali powołani. Komisjami orzekającymi są³⁶: Wspólna Komisja Orzekająca, Komisja Orzekająca przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, międzyresortowe komisje orzekające przy ministrze właściwym do spraw finansów publicznych, ministrze właściwym do spraw administracji publicznej, Ministrze Sprawiedliwości oraz regionalne komisje orzekające. Organem właściwym do rozstrzygania sporów o właściwość między rzecznikami dyscypliny jest Główny Rzecznik.

B. Struktura organizacyjna i liczba osób sprawujących funkcję rzecznika dyscypliny i zastępcy rzecznika dyscypliny w 2022 r.

W okresie sprawozdawczym (według stanu na 1 stycznia 2022 r. oraz 31 grudnia 2022 r.), funkcję rzeczników dyscypliny finansów publicznych (właściwych w sprawach rozpatrywanych przez: Wspólną Komisję Orzekającą, Komisję Orzekającą przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, międzyresortowe komisje orzekające działające przy Ministrze Sprawiedliwości, ministrze właściwym do spraw administracji publicznej

³⁴ zgodnie z art. 57 uondfp

³⁵ na podstawie art. 62 uondfp

³⁶ zgodnie z art. 46 uondfp

i ministrze właściwym do spraw finansów publicznych oraz regionalnych komisjach orzekających działających przy regionalnych izbach obrachunkowych) pełniło **21** osób.

Byli to:

- rzecznik dyscypliny przy Wspólnej Komisji Orzekającej,
- rzecznik dyscypliny przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
- 3 rzeczników właściwych w sprawach rozpatrywanych przez międzyresortowe komisje orzekające,
- 16 rzeczników właściwych w sprawach rozpatrywanych przez regionalne komisje orzekające.

Funkcję zastępców rzeczników dyscypliny finansów publicznych na początku okresu sprawozdawczego pełniły **52** osoby, a na koniec okresu sprawozdawczego **51** osób.

W całym roku 2022 zostało odwołanych 2 zastępców rzeczników, 1 osoba została natomiast powołana do pełnienia takiej funkcji. W tej liczbie:

- 1 osoba pełniła funkcję zastępcy rzecznika właściwego w sprawach rozpatrywanych przez Wspólną Komisję Orzekającą,
- 1 osoba pełniła funkcję zastępcy rzecznika właściwego w sprawach rozpatrywanych przez Komisję Orzekającą przy Szefie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
- 16 osób pełniło funkcję zastępcy rzeczników właściwych w sprawach rozpatrywanych przez międzyresortowe komisje orzekające (zarówno na początku, jak i na końcu 2022 roku),
- 34 osoby pełniły funkcję zastępcy rzeczników właściwych w sprawach rozpatrywanych przez regionalne komisje orzekające na początku okresu sprawozdawczego. Na koniec okresu sprawozdawczego funkcję tę pełniły **33** osoby. W okresie objętym sprawozdaniem zostało odwołanych 2 i powołany 1 zastępca rzecznika.

Łącznie funkcję rzeczników dyscypliny i ich zastępców sprawowało **73** osoby (wg stanu na 1 stycznia 2022 r.), a 72 osoby (wg stanu na 31 grudnia 2022 r.).

2. Informacja o sposobie załatwiania spraw przez rzeczników dyscypliny pierwszej instancji w 2022 roku

2.1. Informacje podstawowe

Rzecznicy dyscypliny są organami właściwymi do prowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz wypełniania funkcji oskarżyciela w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych w pierwszej instancji. Na podstawie otrzymanego zawiadomienia o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych rzecznicy dyscypliny podejmują czynności sprawdzające w celu stwierdzenia, czy istnieją podstawy do wszczęcia postępowania wyjaśniającego. W uondfp wymieniono katalog podmiotów³⁷, które zobowiązane są do złożenia zawiadomienia o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwanych dalej „zawiadamiającymi”. Są to:

- kierownik jednostki sektora finansów publicznych,
- kierownik podmiotu niezaliczanego do sektora finansów publicznych, któremu przekazano do wykorzystania lub dysponowania środki publiczne,
- organ sprawujący nadzór nad jednostką sektora finansów publicznych,
- organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego,
- komisja stała organu stanowiącego samorządu terytorialnego,
- organ kontroli lub kierownik jednostki prowadzącej kontrolę jednostki sektora finansów publicznych,
- dysponent przekazujący środki publiczne jednostce sektora finansów publicznych lub podmiotowi niezliczonemu do sektora finansów publicznych,
- organ założycielski jednostki sektora finansów publicznych.

Łączny czas na przeprowadzenie przez rzeczników dyscypliny czynności sprawdzających oraz postępowania wyjaśniającego wynosi 120 dni³⁸. W przypadku niezakończenia

³⁷ w art. 93

³⁸ zgodnie z art. 104 ust. 1 uondfp

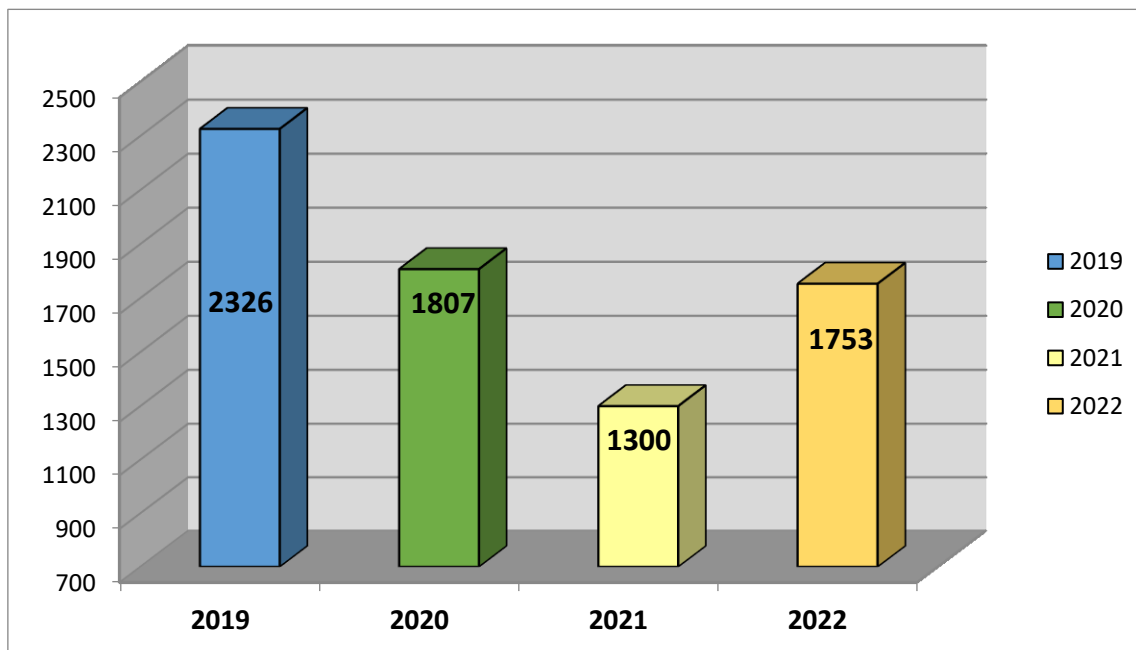
postępowania wyjaśniającego w tym terminie, rzecznicy dyscypliny zobowiązani zostali do przekazania Głównemu Rzecznikowi informacji o niezakończeniu postępowania wyjaśniającego, ze wskazaniem zarówno przyczyn niezakończenia czynności sprawdzających lub postępowania wyjaśniającego, jak i przewidywanego terminu ich zakończenia³⁹.

2.2. Zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych

W okresie sprawozdawczym rzecznicy dyscypliny i ich zastępcy otrzymali łącznie **1753** zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, tj. o **453** więcej niż w 2021 r. Z liczby tej:

- do rzeczników właściwych w sprawach rozpoznawanych przez regionalne komisje orzekające wpłynęło **1074** zawiadomienia, tj. o **48** mniej, niż w 2021 r.,
- do rzeczników właściwych w sprawach rozpoznawanych przez międzyresortowe komisje orzekające, KO przy Szefie KPRM i Wspólną Komisję Orzekającą wpłynęło **679** zawiadomień, tj. o **501** więcej, niż w 2021 r.

Wykres nr 5: Zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, które wpłynęły do rzeczników dyscypliny w latach 2019-2022 (ujęcie porównawcze)

³⁹ informacje składane na podstawie art. 195a ust. 3 pkt 2 uondfp zostały omówione w I części sprawozdania

Na początku okresu sprawozdawczego, oczekiwało na rozpoznanie u rzeczników dyscypliny **360** zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, które wpłynęły do rzeczników dyscypliny przed 1 stycznia 2022 r., z czego:

- u rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpoznawanych przez regionalne komisje orzekające oczekiwało **309** zawiadomień niezadowolonych w roku poprzednim,
- u rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpoznawanych przez międzyresortowe komisje orzekające, KO przy Szefie KPRM i Wspólną Komisję Orzekającą – **51** zawiadomień niezadowolonych w roku poprzednim.

Ponadto, na początku okresu sprawozdawczego, oczekiwało na rozstrzygnięcie u rzeczników dyscypliny **202** postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, w sprawach, które wpłynęły do rzeczników dyscypliny przed 1 stycznia 2022 r., z czego:

- u rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpoznawanych przez regionalne komisje orzekające **121** postanowień o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, oczekujące na rozstrzygnięcie
- u rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpoznawanych przez międzyresortowe komisje orzekające, KO przy Szefie KPRM i Wspólną Komisję Orzekającą – **81** postanowień o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, oczekujące na rozstrzygnięcie.

W 2022 r. rzecznicy dyscypliny mieli łącznie do rozpoznania **2113** nowych zawiadomień oraz otrzymanych przed 1 stycznia 2022 r., tj. o **407** zawiadomień więcej niż w 2021 roku.

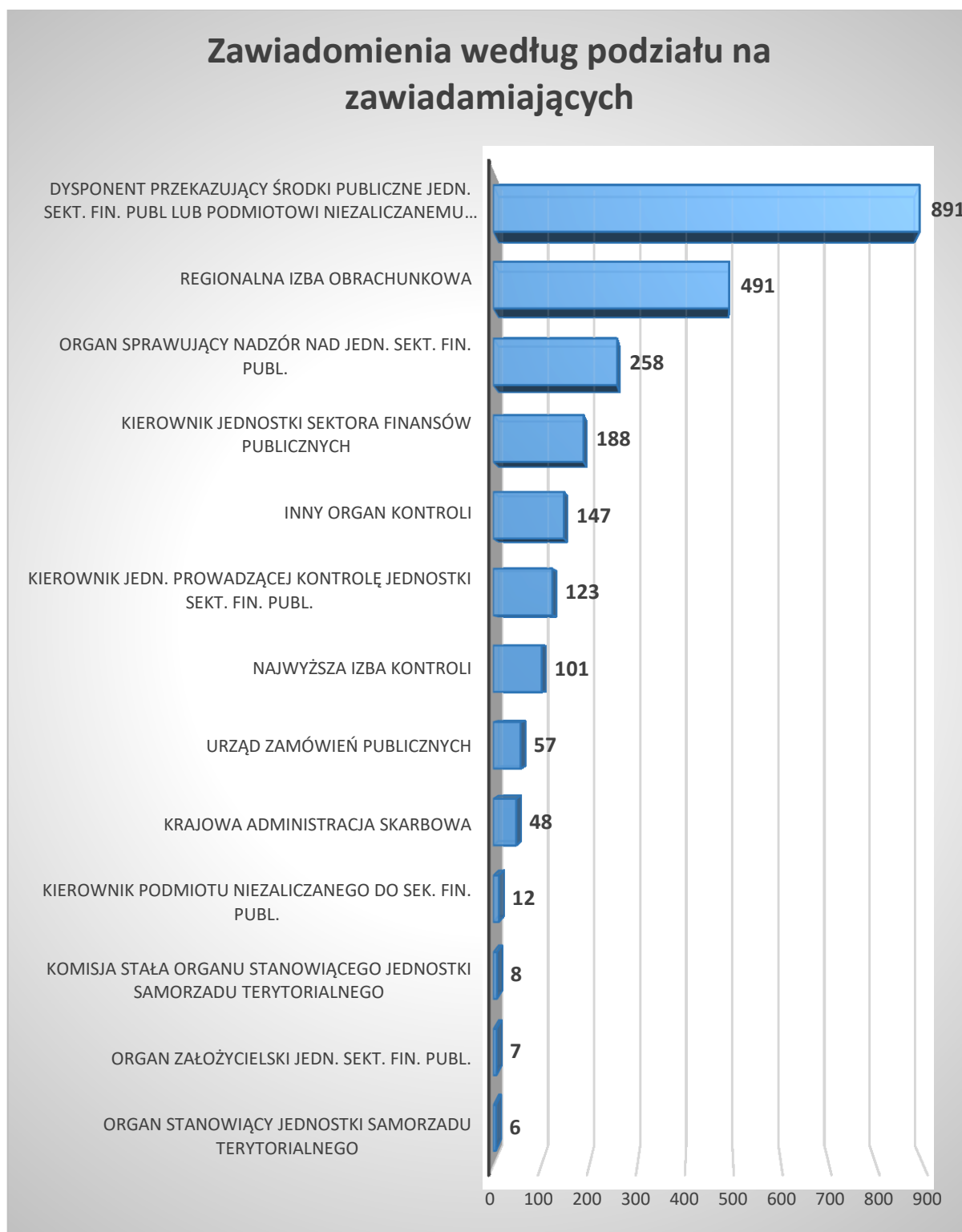
Ponadto prowadzili w 2022 roku także postępowania wyjaśniające wskutek **202** postanowień wydanych w sprawach, w których wszczęto postępowanie wyjaśniające przed 1 stycznia 2022 r.

Jak wynika z przekazywanych przez rzeczników dyscypliny raportów kwartalnych – z uwzględnieniem spraw rozpoczętych przez rzeczników we wcześniejszych okresach sprawozdawczych – w opracowaniu u rzeczników dyscypliny było **2337** prowadzonych spraw, złożonych przez poszczególne kategorie zawiadamiających. Poniższe zestawienie

Liczba zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, rozpatrywanych przez rzeczników dyscypliny w 2022 r., w podziale na zawiadamiających			
Lp.	Zawiadamiający	Liczba zawiadomień	%
1	Regionalna Izba Obrachunkowa	491	21,01%
2	dysponent przekazujący środki publiczne jedn. sekt. fin. publ lub podmiotowi niezaliczanemu do sekt. fin. publ.	891	38,13%
3	organ sprawujący nadzór nad jedn. sekt. fin. publ.	258	11,04%
4	inny organ kontroli	147	6,29%
5	kierownik jednostki sektora finansów publicznych	188	8,04%
6	kierownik jedn. prowadzącej kontrolę jednostki sekt. fin. publ.	123	5,26%
7	Najwyższa Izba Kontroli	101	4,32%
8	Krajowa Administracja Skarbowa	48	2,05%
9	Urząd Zamówień Publicznych	57	2,44%
10	organ założycielski jedn. sekt. fin. publ.	7	0,30%
11	organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego	6	0,26%
12	komisja stała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego	8	0,34%
13	kierownik podmiotu niezaliczanego do sek. fin. publ.	12	0,51%
	SUMA	2337	100,00%

przygotowano na podstawie kwartalnych raportów rzeczników dyscypliny, które obejmują sprawy prowadzone przez rzeczników dyscypliny w 2022 r.

Wykres nr 6: Zawiadomienia według podziału na podmioty składające zawiadomienie

2.3. Postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego i postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, wydane w 2022 roku przez rzeczników dyscypliny

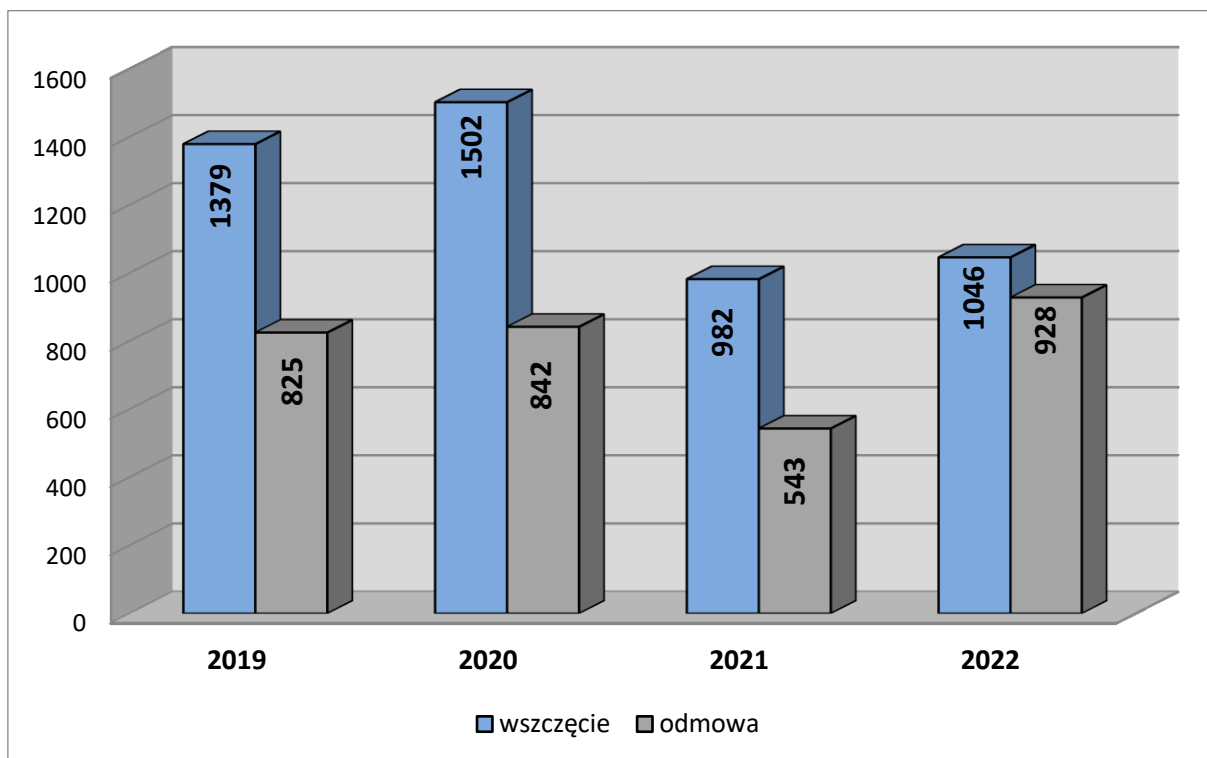
W wyniku przeprowadzenia czynności sprawdzających rzecznicy dyscypliny wydają⁴⁰:

- postanowienia o wszczęciu postępowania wyjaśniającego,
- postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

W 2022 r. rzecznicy dyscypliny wydali:

- a) **1046** postanowień o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, tj. o **64** postanowienia więcej niż w 2021 r.,
- b) **928** postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, tj. o **385** postanowień więcej, niż w 2021 r.

Wykres nr 7: Liczba postanowień o wszczęciu postępowania wyjaśniającego oraz o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, wydanych przez rzeczników dyscypliny w latach 2019-2022 (ujęcie porównawcze)

⁴⁰ zgodnie z art. 97 ust. 1 uondfp

Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego może obejmować jedno lub kilka naruszeń dyscypliny finansów publicznych. W **928** postanowieniach o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, wydanych przez rzeczników dyscypliny w okresie sprawozdawczym, rzecznicy dyscypliny wydali rozstrzygnięcia odnośnie do **979** naruszeń dyscypliny finansów publicznych stanowiących przedmiot złożonych zawiadomień.

- **546** rozstrzygnięć wydali rzecznicy dyscypliny właściwi w sprawach rozpatrywanych przez regionalne komisje orzekające,
- **433** rozstrzygnięcia wydali rzecznicy dyscypliny właściwi w sprawach rozpatrywanych przez międzyresortowe komisje orzekające, KO przy Szefie KPRM i Wspólną Komisję Orzekającą.

Rzecznicy dyscypliny odmawiają wszczęcia postępowania wyjaśniającego⁴¹ w przypadku, gdy:

- zarzucanego czynu nie popełniono,
- w zarzucanym czynie brak jest znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych,
- nastąpiło przedawnienie karalności,
- obwiniony zmarł,
- obwiniony na mocy przepisów szczególnych nie podlega orzecznictwu w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- w sprawie o ten sam czyn, popełniony przez tego samego obwinionego, zostało wydane prawomocne postanowienie lub orzeczenie komisji orzekającej albo w tej samej sprawie przeciwko temu samemu obwinionemu toczy się przed komisją orzekającą wcześniej wszczęte postępowanie;
- zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 27 ust. 1 lub art. 28 ust. 1 uondfp,
- zachodzi inna okoliczność wykluczająca z mocy ustawy orzekanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

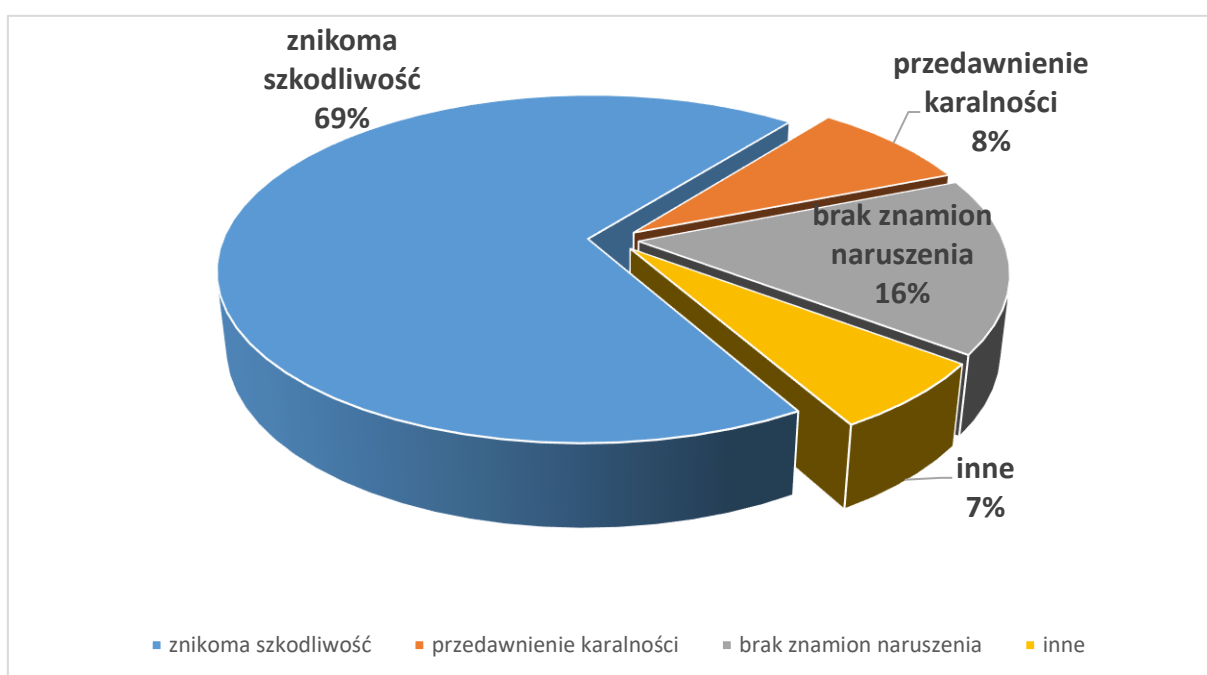
Spośród **979** rozstrzygnięć dotyczących odmowy wszczęcia postępowania wyjaśniającego, rzecznicy dyscypliny wydali:

- a) **675** – ze względu na znikomą szkodliwość naruszenia dyscypliny dla finansów publicznych,

⁴¹ zgodnie z art. 78 ust. 1 uondfp,

- b) **159** – ze względu na brak znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych,
- c) **82** – ze względu na przedawnienie karalności,
- d) **63** – ze względu na inne okoliczności (w tym zdarzenie losowe), wskazane w art. 78 ust. 1 uondfp.

Wykres nr 8: Procentowy udział przyczyn rozstrzygnięć, wydanych przez rzeczników dyscypliny w 2022 r., w sprawie odmowy wszczęcia postępowania wyjaśniającego

2.4. Postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, wydane w 2022 roku przez rzeczników dyscypliny

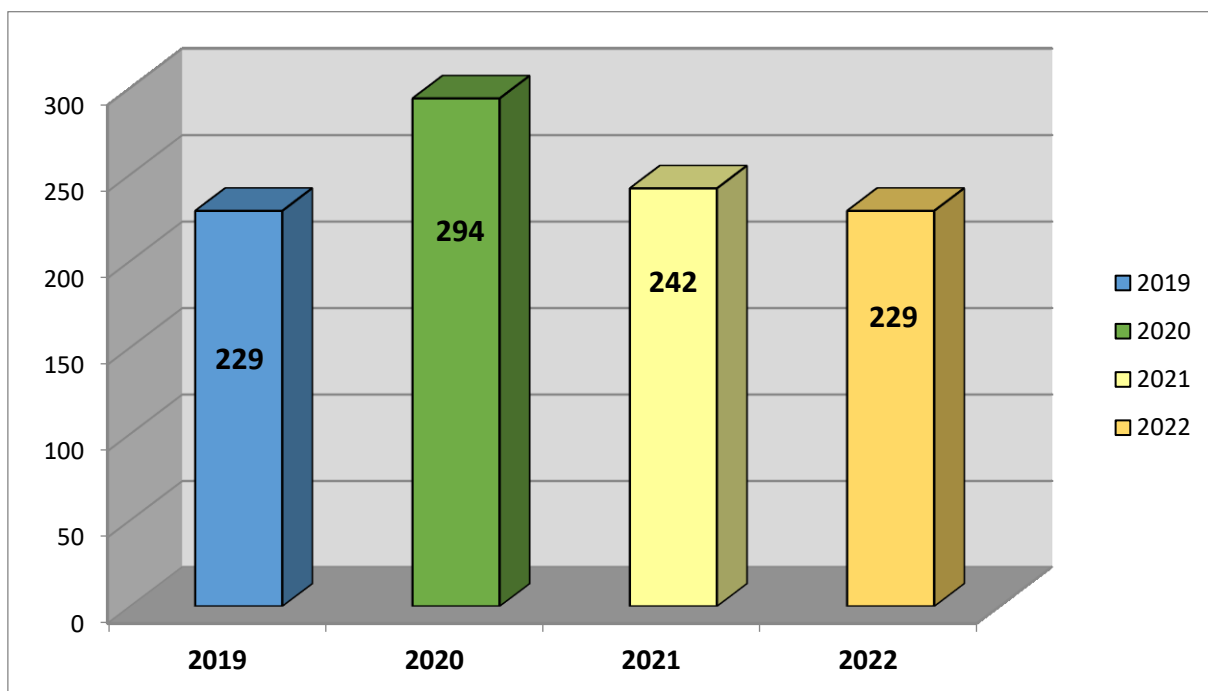
W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających, rzecznicy dyscypliny wydają postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego lub kierują wnioski o ukaranie do właściwej komisji orzekającej. Podstawy umorzenia postępowania wyjaśniającego są takie same jak w przypadku odmowy wszczęcia postępowania wyjaśniającego⁴².

⁴² przesłanki z art. 78 ust. 1 uondfp

W 2022 r. rzecznicy dyscypliny wydali **229** postanowień o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, dotyczące łącznie **279** osób (tj. o 13 postanowień mniej niż w 2021 r.), z czego:

- a) **169** takich postanowień (dotyczących **181** osób) wydali rzecznicy dyscypliny właściwi w sprawach rozpoznawanych przez regionalne komisje orzekające,
- b) **60** takich postanowień (dotyczących **98** osób) wydali rzecznicy dyscypliny właściwi w sprawach rozpoznawanych przez międzyresortowe komisje orzekające, KO przy Szefie KPRM i Wspólną Komisję Orzekającą.

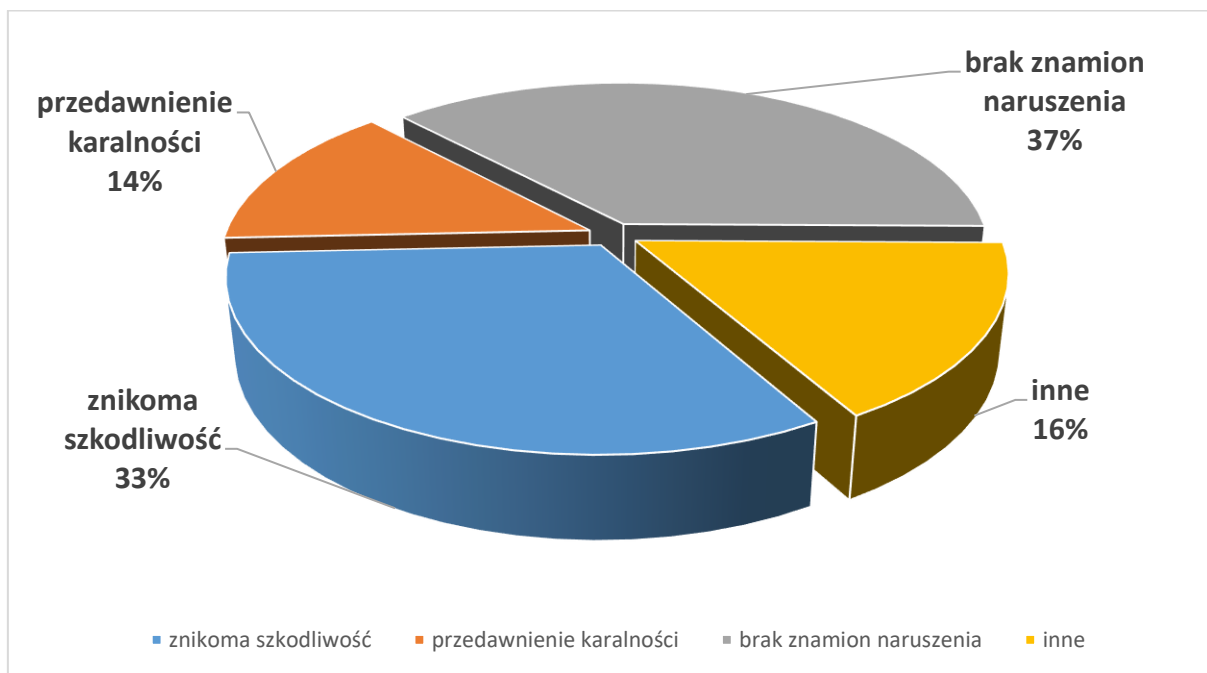
Wykres nr 9: Postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, wydane przez rzeczników dyscypliny w latach 2019-2022 (ujęcie porównawcze).

Umarzając – w stosunku do **279** osób – wcześniej wszczęte postępowania wyjaśniające, rzecznicy dyscypliny wskazali, jako podstawę umorzenia (w stosunku do niektórych osób zastosowano więcej niż jedną podstawę umorzenia):

- a) w przypadku **106** osób – brak znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych,
- b) w przypadku **93** osób – znikomą szkodliwość czynu,
- c) w przypadku **39** osób – przedawnienie,
- d) w przypadku **47** osób – inne okoliczności (w tym zdarzenie losowe), o których mowa w art. 78 ust. 1 uondfp.

Wykres nr 10: Procentowy udział przyczyn postanowień o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, wydanych przez rzeczników dyscypliny w 2022 r.

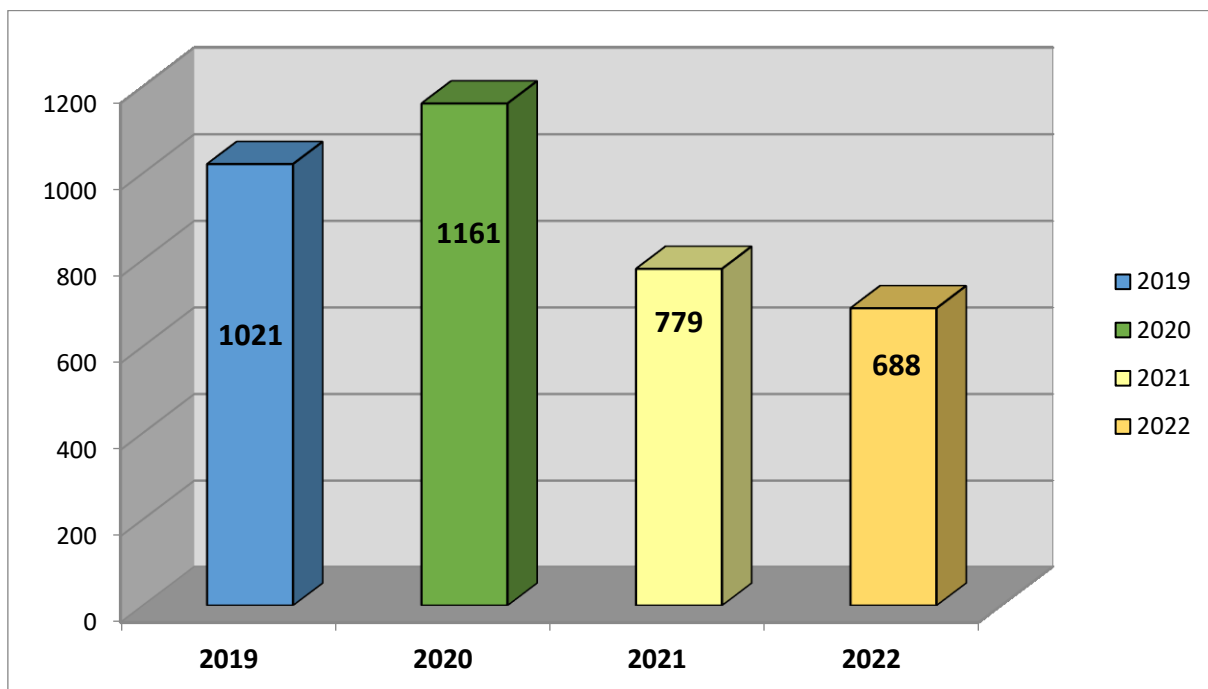
2.5. Wnioski o ukaranie złożone przez rzeczników dyscypliny w 2022 roku

Rzecznicy dyscypliny wnieśli, w 2022 roku, **688** wniosków o ukaranie (tj. o 91 wniosków o ukaranie mniej, niż w 2021 r.), dotyczących **834** obwinionych (tj. o 141 osób mniej, niż w 2021 r.).

Z liczby **688** wniosków o ukaranie:

- a) **569** wnieśli rzecznicy dyscypliny właściwi w sprawach rozpoznawanych przez regionalne komisje orzekające,
- b) **119** wnieśli rzecznicy dyscypliny właściwi w sprawach rozpoznawanych przez międzyresortowe komisje orzekające, KO przy Szefie KPRM i Wspólną Komisję Orzekającą.

Wykres nr 11: Wnioski o ukaranie skierowane przez rzeczników dyscypliny w latach 2019-2022 (ujęcie porównawcze)

W 2022 roku w sprawach, w których rzecznik dyscypliny pełnił funkcję oskarżyciela, wobec **1188** osób (obwinionych) zapadły rozstrzygnięcia komisji orzekających (wobec jednej osoby mogły zostać zastosowane różne rozstrzygnięcia co do poszczególnych czynów). Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przypisano **836** obwinionym, w tym **384** obwinionych ukarano, a wobec **452** obwinionych komisje orzekające odstąpiły od wymierzenia kary; wobec **117** osób komisje orzekające umorzyły postępowanie, uniewinniono zaś **256** obwinionych.

Od orzeczeń komisji orzekających rzecznicy dyscypliny wnieśli odwołania, do Głównej Komisji Orzekającej, w sprawach dotyczących **33** obwinionych (o **3** odwołania więcej niż w 2021 r.).

2.6. Sprawy pozostające do rozpoznania przez rzeczników dyscypliny na koniec 2022 roku

Na koniec okresu sprawozdawczego, rzecznicy dyscypliny prowadzili łącznie **252** postępowania wyjaśniające (tj. o 28 postępowań więcej niż na koniec 2021 r.).

W tym:

- a) **143** postępowania wyjaśniających prowadzonych było przez rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpoznawanych przez regionalne komisje orzekające,
- b) **109** postępowań wyjaśniających prowadzonych było przez rzeczników dyscypliny w sprawach rozpoznawanych przez międzyresortowe komisje orzekające, KO przy Szeffie KPRM i Wspólną Komisję Orzekającą.

Łącznie na koniec okresu sprawozdawczego w rozpoznaniu przez rzeczników dyscypliny pozostawało **350** zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

Z liczby tej:

- a) **220** zawiadomień pozostało do rozpoznania przez rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpoznawanych przez regionalne komisje orzekające,
- b) **130** zawiadomień pozostało do rozpoznania przez rzeczników dyscypliny właściwych w sprawach rozpoznawanych przez międzyresortowe komisje orzekające, Wspólną Komisję Orzekającą lub Komisję Orzekającą przy Szeffie KPRM.

Załączniki (tabele):

1. Załącznik 1. Zbiorcze sprawozdanie z działalności rzeczników dyscypliny finansów publicznych właściwych w sprawach rozpatrywanych przez regionalne i „międzyresortowe” komisje orzekające w 2022 roku
2. Załącznik 2. Zbiorcze sprawozdanie z działalności rzeczników dyscypliny finansów publicznych właściwych w sprawach rozpatrywanych przez regionalne komisje orzekające w 2022 roku
3. Załącznik 3 – Zbiorcze sprawozdanie z działalności rzeczników dyscypliny finansów publicznych właściwych w sprawach rozpatrywanych przez „międzyresortowe” komisje orzekające w 2022 roku
4. Załącznik 4 – Zbiorcze sprawozdanie z działalności rzeczników dyscypliny finansów publicznych w latach 2019-2022.